

LAUSUNTOYHTEENVETO ELÄKEJÄRJESTELMIEN ERILLISYYTTÄ SELVITTÄNEEN TYÖRYHMÄN RAPORTISTA

YLEISTÄ

Sosiaali- ja terveysministeriö ja valtiovarainministeriö pyysivät 25.2.2019 päivätyllä lausuntopyynnöllä lausuntoja eläkejärjestelmän erillisyyttä selvittävän työryhmän raportista. Lausuntoja tuli yhteensä 46 kappaletta. Lausunnon antoivat seuraavat tahot:

- Akava ry
- Elinkeinoelämän keskusliitto EK
- Eläkesäätiöyhdistys ESY ry
- Eläketurvakeskus
- Espoon kaupunki
- Finanssiala ry
- Finanssivalvonta
- Helsingin kaupunki
- Hollolan kunta
- Julkisan koulutettujen neuvottelujärjestö JUKO
- Julkisen alan unioni JAU ry
- Jyväskylän kaupunki
- Keiteleen kunta
- Keskinäinen Työeläkevakuutusyhtiö Elo
- Keva
- Kilpailu- ja kuluttajavirasto
- Kirkon akateemiset AKI ry
- Kirkon eläkerahasto
- KT Kuntatyöntantajat
- Kunta-alan koulutettu hoitohenkilöstö KoHo ry
- Kuntien takauskeskus
- Kuusamon kaupunki
- Lahden kaupunki
- Lappeenrannan kaupunki
- Merimieseläkekassa MEK
- Mikkelin kaupunki
- Oikeusministeriö
- Opetus- ja kulttuuriministeriö
- Oulun kaupunki
- Porin kaupunki
- Porvoon kaupunki
- Raaseporin kaupunki
- Rasion kaupunki
- Rovaniemen kaupunki

- Seinäjoen kaupunki
- Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry
- Suomen Kuntaliitto
- Suomen Pankki
- Suomen Yrittäjät
- Tampereen kaupunki
- Toimihenkilökeskusjärjestö STTK ry
- Turun kaupunki
- Työ- ja elinkeinoministeriö
- Työeläkevakuuttajat TELA ry
- Valtion Eläkerahasto
- Vantaan kaupunki

Työryhmän tehtävänä oli arvioida, onko työeläkejärjestelmässä mahdollista luopua kunnallisen ja yksityisen sektorin eläkejärjestelmien erillisyydestä. Työryhmä analysoi työnsä aikana eläkejärjestelmien eroja ja mahdolliseen yhdistymiseen liittyviä kysymyksiä. Työryhmän raportissa käsitellään eläkejärjestelmien historiaa, vertaillaan yksityistä ja kunnallista eläkejärjestelmää, arvioidaan nykytilaa ja kehittämisvaihtoehtoja sekä tehdään ehdotuksia ja arvioidaan niiden vaikutuksia.

Tehtyjen selvitysten perusteella työryhmä katsoo, että eläkejärjestelmien yhdistäminen olisi mahdollista ja tarkoituksenmukaista. Työryhmän raportti sisältää 15 kohtaisen ehdotuksen eläkejärjestelmien yhdistämisen toteuttamistavasta.

LAUSUNTOJEN PÄÄVIESTI

Lähes kaikki lausunnonantajat kannattavat tai suhtautuvat myönteisesti eläkejärjestelmien yhdistämiseen ja yhdistämistyön jatkamiseen työryhmän raportissa ehdotetuin periaattein. Useat esitystä kannattavat pitävät kuitenkin tärkeänä, että jatkovalmistelu tehdään huolella ja siihen varataan riittävä aika.

Vain Raision ja Porvoon kaupungit suhtautuvat kriittisemmin työryhmän ehdotukseen eläkejärjestelmien yhdistämisestä. Raision kaupunki katsoo, että kun sote-uudistuksen valmistelu on lopetettu, ei eläkejärjestelmien uudistamista kannata jatkaa ennen kuin on tiedossa, miten palvelut aiotaan tulevaisuudessa järjestää. Porvoon kaupunki arvioi, että neutralointimaksuun liittyvät laskentaoletukset, yhdistymisestä mahdollisesti koituvien hyötyjen epävarmuus sekä maakunta- ja sote-uudistuksen kaatuminen nykymuodossa eivät mahdollista eläkejärjestelmien yhdistämisen sitovaa kirjaamista hallitusohjelmaan raportissa esitetyin askelmerkein. Porvoon kuitenkin toteaa työryhmän johtopäätösten olevan monelta osin kannatettavia. Porin kaupunki näkee yhdistämisessä mahdollisuuksien lisäksi myös riskejä.

Kuntien takauskeskus kaipaa kunnallisen ja yksityisen eläkejärjestelmän tulopohjien erojen huomioimista riskinkannon tarkastelussa. Samassa yhteydessä tulisi selvittää, miten kunnallisen eläkejärjestelmän noin 115 miljardin euron suuruisten eläkevastuiden laillinen suhde kuntien vastuisiin järjestyisi muutoksen jälkeen. Työryhmämuistiota tulisi täydentää näiltä osin, jotta Kuntien takauskeskus voisi ottaa kantaa eläkejärjestelmien yhdistämiseen.

Yhdistämisen hyödyt

Lähes kaikki lausunnon antajat pitävät eläkejärjestelmien yhdistämistä perusteltuna erityisesti työeläkejärjestelmän rahoituksellisen kestävyuden näkökulmasta. Eläkejärjestelmien yhdistäminen kasvattaisi molempien eläkejärjestelmien osalta joukkoa, joka kantaa riskin mahdollisista toimintaympäristön muutoksista. Yhdistäminen myös poistaisi työvoiman siirtymistä sektorilta toiselle aiheutuvat eläkejärjestelmien maksupohjiin kohdistuvat riskit.

Kuntien kannalta on merkittävää, että yhdistämisellä saataisiin kuntasektorin työeläkemaksut pitkäkhön siirtymäajan jälkeen yksityisen sektorin tasolle, jolloin työn hinta yhtenäistyisi.

Yhdistämisen hyötynä nähdään myös se, että eläkejärjestelmien erillisuus ei enää aiheuttaisi ylimääräistä monimutkaisuutta kuntien palvelutuotantopäätöksissä. Eläkejärjestelmällä ei yhdistämisen jälkeen enää olisi vaikutusta kunnallisten palveluiden tuottamisen tapaan, jolloin kunnallisen palvelutuotannon rakennemuutosten yhteydessä ei olisi tarvetta eläke-etuuksiin liittyviin erityisjärjestelyihin.

Jotkut kunnat tuovat esille yhdistämisen etuna sen, että kunnista erkautuvat yhtiöt voivat säilyä samassa eläkejärjestelmissä kuntien kanssa. Näin voidaan varmistaa kertymähän laajuus ilman, että yhtiöille jää kustannusrasitukseksi muita yrityksiä suurempi eläkemaksu.

Yhden yhteisen eläkejärjestelmän katsotaan lisäävän myös kuntien vaihtoehtoja henkilöstön eläketurvan järjestämiseen ja sujuvoittavan työvoiman liikkuvuutta eri toimijoiden välillä.

Eläkejärjestelmien yhdistämisen hyötynä tuodaan myös esille se, että yhdistämisen myötä samanlaisessa työssä työskentelevien eläke-etuudet olisivat yhdenmukaiset riippumatta, minkä eläkejärjestelmän puitteissa työt tehdään. Lisäeläketurvan yhdenjakoisuusehdon lieventäminen mainitaan myös lausunnoissa yhdistymiseen liittyvänä positiivisena vaikutuksena.

Yhdistämisen riskit ja negatiiviset vaikutukset

Suomen Kuntaliitto ja useat kunnat tuovat esille, että kunnallisen eläkejärjestelmän rahoittajan näkökulmasta suurena riskinä nähdään ainakin tässä vaiheessa hyvin toimivasta järjestelmästä siirtyminen vielä rakenteilla olevaan järjestelmään, kun yhdistymisen yksityiskohdat tai hinta eivät ole tässä vaiheessa vielä selvillä.

Raision kaupunki kiinnittää huomiota myös siihen, että kuntien omassa eläkejärjestelmässä on ollut hyötynä se, että päätökset eläkejärjestelmien hoitamisesta on voitu tehdä kuntasektorin sisällä. Lisäksi Keva on ollut merkittävä kuntapuolen rahoittaja ja sillä on ollut asiantunteva rooli kuntapuolen työhyvinvoinnin kehittämisessä.

Raision kaupunki toteaa, että esitetty järjestelmä pitää aiemmista paremmista eläke-eduista aiheutuvat kustannukset edelleen kuntien kustannettavana. Järjestely myös laajentaa kuntien vastuuta eläkkeiden rahoituksesta ja siirtää eläkevarat koko työeläkejärjestelmän piiriin. Myös Porvoon kaupunki katsoo, että ei ole oikeudenmukaista, että kuntasektorin naisvaltaisuus tai vakuutettujen pidempi elinikä luetaan kertaluonteisesti koko kuntasektorin kustannukseksi.

Toimihenkilökeskusjärjestö STTK ry ja Kirkon akateemiset AKI ry tuovat lausunnossaan esiin, että vuoden 1971 jälkeen syntyneitä koskeva työkyvyttömyysmäärittelyn muutos on näitä työntekijöitä koskeva eläketurvan heikennys.

HUOMIOITA JATKOVALMISTELUUN

Lähes kaikissa lausunnoissa painotetaan, että jatkovalmistelu tulee tehdä huolella ja sen valmisteluun ja toteuttamiseen on varattava riittävä aika. Lisäksi monet tahot korostavat lausunnoissaan, että neutralointisummaa koskevat laskelmat ja esityksen keskeiset yksityiskohdat vaativat täsmentämistä. Useat lausunnonantajat toteavat, että raportissa hahmoteltu aikataulu näyttäisi olevan realistinen, mikä tarkoittaisi sitä, että kuntasektorin eläkkeet voisivat olla osa kilpailtua TyEL-markkinaa aikaisintaan vuonna 2027. KT Kuntatyönantajat kuitenkin korostaa, että työryhmän raportissa esitetty aikataulu on ohjeellinen ja varsinainen aikataulu päätetään jatkovalmistelussa.

Elinkeinoelämän keskusliitto EK ja KT Kuntatyönantajat toivovat, että eläkejärjestelmien yhdistäminen kirjataan hallitusohjelmaan ja asiaa koskeva hallituksen esitys valmistellaan vakiintuneen eläkelainsäädäntöä koskevan käytännön mukaan sosiaali- ja terveysministeriössä kolmikantaisesti. Keiteleen kunta katsoo, että eläkejärjestelmien erillisyydestä luopumiseen tulisi sitoutua parlamentaarisesti yli hallituskausien kestävän valmistelu- ja toimeenpanotyön ajaksi.

Useissa lausunnoissa toivotaan mahdollisimman laajapohjaista jatkovalmistelua. Kuntaliitto ja eräät kunnat nostivat esille, että jatkovalmisteluun tulisi ottaa mukaan myös kuntien edustajat.

Useissa lausunnoissa korostetaan sitä, että yhdistymisen kustannusneutraaliuden toteutuminen sekä julkisen sektorin että eri maksajatahojen osalta olisi varmistettava mahdollisimman hyvin. Suomen Kuntaliitto katsoo, että jatkovalmistelussa tulee selkeyttää lisälaskelmin ja tarkennuksin, mitkä ovat yhdistämisen kustannukset ja kuntavaikutukset lyhyellä ja pitkällä aikavälillä. Olisi myös selvítettävä, mitä keinoja olisi vielä hyödynnettävissä, jotta muutokseen liittyviä riskejä voitaisiin vähentää tai poistaa. Espoon kaupunki toteaa, että kustannusten neutralointimaksun tulisi vastata nykyarvoltaan kustannusta, joka kunnille olisi kohdistunut ilman yhdistymistä pitkällä aikavälillä.

Finanssiala ry toteaa, että työryhmän tekemät pitkälle aikavälille ulottuvat eläketurvan rahoituslaskelmat ovat hyvin herkkiä tehtyjen laskentaoletusten suhteen. Näiden oletusten huolellinen ja kriittinen arviointi on olennainen osa jatkotyötä ei-toivottujen seurausten välttämiseksi. Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry toteaa, että maksuvaikutusten neutralointitapaa on tarpeen täsmentää jatkovalmistelussa. Keiva pitää tärkeänä, että kaikkien olennaisten tekijöiden vaikutukset otetaan huomioon lopullista neutralointisummaa laskettaessa. Näitä ovat esimerkiksi

työkyvyttömyysmääritelmän muutoksen ja ammatillisen työkyvyttömyysmääritelmän perusteella myönnettyjen eläkkeiden rahoitusvastuun jakautumisen vaikutukset. Kunnat pitävät tärkeänä, että eläkejärjestelmän muutoksen mahdollisista vaikutuksista tulee saada riittävän tarkkaa ja ajoissa annettua tietoa, jotta se kyetään huomioimaan kuntien talouden suunnittelussa. Jatkovalmistelun jälkeen kaikille asianosaisille tulee antaa mahdollisuus lausua järjestelystä.

Kilpailu- ja kuluttajavirasto ja työ- ja elinkeinoministeriö korostavat perusteellisen vaikutusarvioinnin tärkeyttä ja että kilpailuvaikutukset tulee arvioida huolellisesti.

Merimieseläkekassa katsoo, että jatkovalmistelussa on selvitettävä, mitä TyEL-Kevan mukaan tuleminen työeläkejärjestelmän tasaukseen merkitsee nykyisille eläkelaitoksille.

Finanssivalvonta pitää tärkeänä, että jatkovalmistelussa kiinnitetään huomiota järjestelmien yhdistämisen riittävän tarkkuuden ohella myös toteutuksen yksinkertaisuuteen ja ymmärrettävyyteen.

Finanssiala ry kiinnittää huomioita siihen, että jatkovalmistelussa etsitään mahdollisimman toimivat ratkaisut toimeenpanoa vaikeuttaviin määräaikaisiin seikkoihin.

Eläkesäätiöyhdistys ESY ry toivoo, että jatkovalmistelussa arvioitaisiin, kuinka paljon TyEL-Kevan ja Julkis-Kevan yhteiset toimintakustannukset tulisivat jaon myötä nousemaan.

Valtion Eläkerahasto toteaa, että Julkis-Kevalla tulee olla tarvittavat ja riittävät resurssit vastata sen hoidettavaksi jäävien eläkejärjestelmien toimeenpanoon liittyvistä tehtävistä laadukkaasti. Valmistelussa ja toimeenpanossa tulee kiinnittää huomiota siihen, etteivät valtion, kirkon ja Kelan eläkejärjestelmän toimeenpanon kustannukset paisu eläkejärjestelmien toimeenpanon hajautuessa mahdollisesti eri tahoille. Myös Akava ry ja Julkisanalan koulutettujen neuvottelujärjestö JUKO tuovat esille, että Julkis-Kevan toimintakyky on varmistettava.

MUITA LAUSUNNOISSA ESITETTYJÄ HUOMIOITA

Eläke-etuudet

Turun kaupunki katsoo, että ammatillisen työkyvyttömyysmääritelmän poistuminen helpottaa julkissektorin työkyvyttömyyskustannuksiin kohdistuvaa painetta, mitä voidaan pitää positiivisena julkissektorin kestävyysvajeen kuromisen kannalta. Kirkon akateemiset AKI ry ja Toimihenkilökeskusjärjestö STTK ry toteavat, että työkyvyttömyysmääritelmän muutos on vuoden 1971 jälkeen syntyneille heikennys. Kaikki palkansaajajärjestöt kuitenkin hyväksyvät työkyvyttömyysmääritelmää koskevan ehdotuksen työryhmän esittämällä tavalla siten, että se ei koske ennen vuotta 1972 syntyneitä. Moni palkansaajajärjestö korostaa, että muutos edellyttää lisäpanostuksia työterveyden, työturvallisuuden ja työhyvinvoinnin edistämiseen. Finanssiala ry ja Työeläkevakuuttajat TELA ry korostavat, että yleiseen työkyvyttömyysmääritelmään siirtymiseen tulisi etsiä toimeenpanon kannalta mahdollisimman toimivat ratkaisut.

Palkansaajajärjestöt pitävät työryhmän ehdotusta lisäeläketurvan säilyttämisestä keskeisenä osana eläkejärjestelmien yhdistämistä. Turun Kaupunki toteaa, että erikseen otettavien lisäeläkkeiden tarpeen tulee poistua esitetysti uudistuksessa.

Eläkkeiden rahoitus ja eläkemaksut

Useissa lausunnoissa korostetaan, että eläkejärjestelmien yhdistäminen ei saisi vaikuttaa yksityisen sektorin keskimääräisen eläkemaksun tasoon eikä muuttaa julkisen sektorin arvioitua pitkän aikavälin kokonaismaksurasitusta.

Rovaniemen kaupunki toteaa, että kuntatyönantajan ja yksityisten työnantajien työeläkemaksun eroa tulisi kaventaa jo ennen uuden järjestelmän käyttöönottoa.

Kilpailu

Kilpailu- ja kuluttajavirasto toteaa, että yhdistäminen tulee toteuttaa työeläkelaitosten kilpailuedellytysten tasapuolisuus turvaten sekä siten, että TyEL-Keva olisi lähtökohdiltaan elinkelpoinen ja kilpailukykyinen sen kuitenkin saamatta perusteetonta kilpailuetua muihin työeläkelaitoksiin nähden.

Kilpailu- ja kuluttajavirasto myös toteaa, että jatkovalmistelussa tulee kiinnittää erityistä huomiota työeläkelaitosten kilpailukeinoihin. Uudistuksen yhteydessä tulee säännellä työeläkelaitosten kilpailukeinojen käyttöä tavalla, joka varmistaa työeläkejärjestelmän tavoitteiden toteutumisen. Lisäksi tulee varmistaa Finanssivalvonnan mahdollisuudet valvoa tehokkaasti työeläkelaitosten asiakashankinnassaan käyttämiä keinoja sekä antaa Finanssivalvonnalle riittävät keinot mahdollisiin väärinkäytöksiin puuttumiseksi.

Kilpailu- ja Kuluttajavirasto katsoo, että kilpailuedellytysten tasapuolisuuden varmistamiseksi valmistelun lähtökohtana tulisi olla malli, jossa uuteen perustettavaan TyEL-Kevaan sovellettaisiin samoja säännöksiä kuin muihin sitä vastaaviin työeläkelaitoksiin. Poikkeamia tulisi käyttää vain painavista syistä ja rajata niiden käyttö eläkejärjestelmien yhdistämisen siirtymävaiheeseen. Lisäksi on tärkeää varmistua siitä, että TyEL-Keva on toiminnallisesti ja hallinnollisesti erillinen ns. Julkis-Kevasta.

Työ- ja elinkeinoministeriö katsoo, että on tärkeää kiinnittää huomiota Kilpailu- ja kuluttajaviraston lausunnosta ilmenevällä tavalla siihen, ettei muutoksella vaikuteta haitallisesti työeläkelaitosten kilpailuolosuhteisiin. Myös Eläkesäätiöyhdistys ESY ry, Työeläkevakuuttajat TELA ry, Finanssiala ry, Keskinäinen Työeläkevakuutusyhtiö Elo, Akava ry ja Julkisan alan koulutettujen neuvottelujärjestö JUKO pitävät kilpailuneutraliteettiin liittyviä näkökulmia tärkeinä.

Finanssiala ry toteaa, että neutraalien kilpailuolosuhteiden edellytysten luominen on aluetta, joka ministeriöiden tulee valmistella virkatyönä, mutta osana tätä valmistelua on syytä kuulla toimijoita. Keskinäinen Työeläkevakuutusyhtiö Elo pitää jatkotyössä välttämättömänä arvioida kilpailuolosuhteiden ja –tekijöiden tasapuolisuutta niin uuden kuin nykyisten toimijoiden välillä, mutta myös nykyisten toimijoiden välillä.

Julkis-Keva

Finanssivalvonta katsoo, että sekä TyEL-Kevan että Julkis-Kevan valvonta tulisi keskittää kokonaisuudessaan Finanssivalvonnalle, jolloin valvonnallisia rajapintoja ja valvonnan katvealueita ei muodostuisi.

Valtion Eläkerahasto toteaa, että Julkis-Kevan hallinnolliset ja päätöksentekorakenteet tulee muodostaa sen mukaisesti kuin sen nykyisestä muuttuva tehtävä ja luonne edellyttävät.

Kirkon eläkerahasto ja Eläkesäätiöyhdistys ESY ry huomauttavat, että raportissa ei ole arvioitu muutosten vaikutuksia valtion, Kirkon eläkerahaston:n ja Kelan kustannuksiin tai nykytasointen palveluiden saatavuuteen Julkis-Kevasta. Kirkon eläkerahasto katsoo, että koska kustannukset jäisivät jatkossa vain kirkon, valtion ja Kelan maksettaviksi, on perusteltua olettaa, että Julkis-Kevassa mukana olevien tahojen maksuosuudet nousisivat huomattavasti nykytilaan verrattuna.

TyEL-Kevan eläkelaitosmuoto

Keva katsoo olevan perusteltua, että Keva ottaa jatkovalmistelussa kantaa valittavaan eläkelaitosmuotoon. Kunnallisen eläkejärjestelmän toimeenpanoon liittyvä päätösvalta on nykyjärjestelmässä keskitetty Kevaan ja Julkis-Keva ja TyEL-Keva muodostuvat nykyisen Kevan pohjalta.

Eläkesäätiöyhdistys ESY ry pitää tärkeänä, että mahdollinen yhdistäminen toteutetaan siten, että yksityisten alan työeläkejärjestelmään tuotavalla Kevalla ja sen jäsenillä on tasapuoliset mahdollisuudet valita vakuuttamismuodokseen työeläkevakuutusyhtiön, eläkekassan tai eläkesäätiön. Myös Merimieseläkekassa korostaa, että hajautetun eläkejärjestelmän toimeenpanon on mahdollistettava myös muut mallit kuin eläkevakuutusyhtiöt.

Sote- ja maakuntauudistuksen vaikutukset

Useassa lausunnossa todetaan, että vaikka sosiaali- ja terveystoimen uudistaminen ei menneellä hallituskaudella edennyt, tarpeet kunnallisen ja yksityisen eläkejärjestelmän yhdistämisestä eivät ole poistuneet, koska yhdistämisen hyödyt eivät ole sote-uudistuksesta riippuvaisia. Lisäksi useat kunnat tuovat lausunnoissaan esille, että kuntien palveluksessa olevien työntekijöiden määrä on vähentynyt kunta-alalla tapahtuvien ulkoistamisten ja yhtiöittämisten seurauksena.

Toisaalta Raision kaupunki ja Porvoon kaupunki katsovat, että uudistamista ei kannata jatkaa ennen kuin on tiedossa, miten palvelut aiotaan tulevaisuudessa järjestää. Merimieseläkekassa toteaa lausunnossaan, ettei eläkejärjestelmien hallintoa koskevia uudistuksia tule toteuttaa ennen kuin on selvyys sote-uudistuksen sisällöstä.

Oikeusministeriö, Finanssivalvonta Kunta-alan koulutettu hoitohenkilöstö KoHO ry toteavat lausunnoissaan, että sote- ja maakuntauudistuksen raukeaminen on otettava huomioon jatkovalmistelussa. Oikeusministeriön mukaan vaaditaan vielä huolellista uudelleenarviointia. KoHo toteaa, että yksityisen sektorin kasvu erityisesti sotesektorilla

ei ole varmaa, joten jatkovalmistelussa tulee kiinnittää erityistä huomiota siihen, että kunnallisesta eläkejärjestelmästä siirrettävien varojen määrä on oikea.

Vaikutukset muihin julkisten alojen eläkejärjestelmiin

Kirkon eläkerahasto ja Eläkesäätiöyhdistys ESY ry katsovat, että eläkejärjestelmien yhtenäistämistä tulisi selvittää myös muiden julkisten alojen eläkelakien osalta. Mahdollinen muutos olisi tarkoituksenmukaisinta toteuttaa saman aikaisesti kunnallisen eläkejärjestelmän muutoksen kanssa. Myös Kirkon akateemiset AKI ry katsoo, että selvitystyö kirkon ja valtion eläkejärjestelmien erillisyydestä on syytä aloittaa mahdollisimman pian. Eläkejärjestelmien erillisyydestä luopuminen vahvistaisi eri sektoreilla työskentelevien työntekijöiden välistä yhdenvertaisuutta ja helpottaisi eläkejärjestelmien uudistamisesta käytäviä neuvotteluja.

Kevan näkemyksen mukaan kunnallisen ja yksityisen eläkejärjestelmän yhdistämisen jatkovalmistelussa tulisi olla mahdollisimman aikaisessa vaiheessa tieto valtion, evankelisluterilaisen kirkon ja Kelan toimihenkilöiden eläketurvan hoitamisen tulevaisuudesta.

Valtion Eläkerahasto ei ota kantaa siihen, onko eläkejärjestelmien yhdistämiseen syytä ryhtyä. Se kuitenkin pitää ilmeisen perusteltuna valtion eläkejärjestelmän jättämistä rahoitukseen ja rahastointiin liittyvien kysymysten osalta tarkastelun ulkopuolelle, koska valtion eläkejärjestelmän rahoitus poikkeaa perustavanlaatuisesti kunnallisesta ja yksityisalojen järjestelmistä sekä taloudellisesti että institutionaalisesti.

Valtion Eläkerahasto katsoo, että jatkossa on erittäin tärkeää, että valtion eläkejärjestelmän toimeenpano on täysipainoisesti mukana niin säädösvalmistelussa kuin toiminnan suunnittelussa heti alusta pitäen.

Muu lainvalmistelu

Keva pitää tärkeänä, että siirtymämaksulain kaltaisen lain säätämisen tarvetta arvioidaan samassa yhteydessä, kun sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen seuraavaa vaihetta valmistellaan.

Julkisen alan unioni JAU ry pitää erittäin tärkeänä sote-uudistuksen seuraavaa vaihetta valmisteltaessa, että kysymys lisäeläketurvan säilyttämisestä on valmistelussa mukana ja sen sisältö, rauenneesta esityksestä poiketen, on oikeudenmukainen ja tasapuolinen myös tukipalvelutehtävissä työskentelevien kuntatyöntekijöiden näkökulmasta.

Finanssiala ry ja Työeläkevakuuttajat TELA ry pitävät tärkeänä saattaa voimaan uudistettava säätiö- ja kassalaki ennen yhdistämistä (ainakin siinä tapauksessa, että ns. TyEL-Kevan yhtiömuodoksi harkitaan eläkekassaa), ja korostavat tarvetta valmistella ja saattaa voimaan työeläkelaitosten konkurssilainsäädäntö. Myös Eläkesäätiöyhdistys ESY ry toivoo, että ministeriö jatkaa työtään eläkesäätiö- ja eläkekassalainsäädännön uudistamiseksi.

Julkisalan koulutettujen neuvottelujärjestö JUKO katsoo, että Kevan hallintoa ja maksurakennetta sekä jäsenyhteisöjen laajentamista osuuskuntien osalta koskevat

lainmuutokset, jotka raukesivat valtiopäivien päättyessä, tulisi toteuttaa mahdollisimman pian.

Muita huomioita

Oikeusministeriö katsoo, että raportin liitteenä olleessa professori (emeritus) Kaarlo Tuorin asiantuntijalausunnossa esittämät näkökohdat vaikuttavat oikeasuuntaisilta, eikä ministeriö siten katso aiheelliseksi arvioida eläkejärjestelmien yhdistämiseen liittyviä valtiosääntöoikeudellisia kysymyksiä tässä yhteydessä erikseen.

Opetus- ja kulttuuriministeriö huomauttaa, että eläkejärjestelmien yhdistämisen valmistelussa on otettava huomioon ammattikorkeakoulujen asema. Yhdistämisellä ei saa olla kustannusvaikutuksia ammattikorkeakouluille tai muutoksista aiheutuvat kustannukset tulee kompensoida täysimääräisesti. Kevasta annettuun lakiin on vuonna 2017 lisätty säännös, jonka mukaan tietyillä ammattikorkeakouluosakeyhtiöillä on oikeus pysyä Kevan jäsenyhteisönä vuoden 2025 loppuun riippumatta yhtiön omistussuhteissa tapahtuvista muutoksista. Ammattikorkeakoulujen osalta tilannetta on tarpeen arvioida erikseen ennen mainitun määräaikaisen säännöksen päättymistä ja ryhtyä tarvittaviin lainsäädäntötoimiin.

Kuntien takauskeskus katsoo, että eläkejärjestelmien erillisuus on perusteltua poistaa tavalla, jonka seurauksena eläkejärjestelmien kyky suoriutua vastuistaan tulee neutraaliksi suhteessa kunnan tekemiin valintoihin.